Plán obnovy je výsmech do očí poľnohospodárov a potravinárov

Slovensko významne zaostáva v konkurencieschopnosti a potrebuje posilniť svoju pozíciu na spoločnom európskom trhu. To uvádza aj samotný text Plánu obnovy, keď konštatuje, že hlavnou výzvou pre Slovensko je vymaniť sa z pasce stredného príjmu a reštartovať konvergenčný proces.

Treba zobrať na vedomie, že ostatné členské krajiny vo svojich Plánoch obnovy na pozadí európskych priorít budujú svoju vlastnú konkurencieschopnosť a odolnosť, čoho súčasťou je v ich prípade aj poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Prichádza pritom rozhodujúce obdobie, kedy Slovensko môže posilniť svoju konkurencieschopnosť a odolnosť alebo ju ďalej oslabiť, čo by z nás urobilo „tretiu krajinu“ v EÚ odkázanú na dovoz z iných štátov vrátane odkázanosti na dovoz potravín s pretrvávajúcim dopadom na hospodársky rast a kvalitu života.

Spomeňme si na tých niekoľko dní počas prvej vlny pandémie koronavírusu, keď sme v obchodoch dočasne nevedeli kúpiť niektoré druhy trvanlivých potravín. Droždie sa stalo pomaly luxusom. Zákazníci v panike vykúpili, čo sa dalo a národ v priamom prenose na pár dní zistil, o čom je životaschopné domáce poľnohospodárstvo a potravinárstvo.

Uvedomelosť krajiny spočíva aj v tom, že si dlhodobo posilňuje strategické odvetvia národného hospodárstva, medzi ktoré nepochybne patrí aj poľnohospodárstvo a potravinárstvo.

Slovensko sa posilnenia agropotravinárstva z Plánu obnovy nedočká.

Minister pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Ján Mičovský opäť raz pracoval na úkor rozvoja poľnohospodárstva a potravinárstva. Hoci pôvodne mal žiadať pre agropotravinárstvo z Plánu obnovy 2,4 mld. eur a neskôr už len 1,4 mld., nakoniec vybojoval pre ozdravenie, oživenie a naštartovanie odvetvia NULU.

„Poľnohospodári a potravinári sú sklamaní z tohto výsledku. Vo svetle tohto faktu sa viac ako ročné slová ministra o vľúdnych lánoch, stromoradiach, remízkach, zadržiavaní vody v krajine javia viac ako humorné a prázdne sľuby,“ skonštatoval predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho.

Podľa predsedu SPPK Emila Macha považujú nulovú podporu agropotravinárstva z Plánu obnovy za zlyhanie ministra.

"*Chceme, aby sa agrominister Ján Mičovský pozrel do zrkadla a konečne začal fungovať v slovenských reáliách,“* dodal predseda SPPK Emil Macho.

"*Pán minister prišiel do vlády ako biela vrana. Biela vrana robí všetky veci ináč. On aj v prípade Plánu obnovy urobil veci inak ako ostatní ministri. Všetci totiž niečo vybojovali, on ale nevybojoval nič. Pri poslednom rokovaní k Plánu obnovy na tripartite ani nebol, ušiel z boja. Sme z toho veľmi znechutení. Navyše, nezneuctil len našu prácu, prácu poľnohospodárov a potravinárov, ale aj prácu svojich ľudí na ministerstve*," doplnil podpredseda SPPK Marián Šolty.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora vypracovala vlastné priority k Plánu obnovy a odolnosti EÚ a vzniesla aj pripomienky k materiálu v rámci medzirezortného pripomienkového konania.

Pripomienky SPPK

1. Požadujeme zaradiť poľnohospodárstvo a potravinárstvo do Plánu obnovy a odolnosti Slovenskej republiky. Trváme na tom, že agropotravinárske podporné nástroje v pláne obnovy a odolnosti sú obhájiteľné v kontexte potrieb Slovenskej republiky a európskych priorít. Mechanizmus EÚ na podporu obnovy a odolnosti je určený na prekonanie koronakrízy – čo si vyžaduje rozsiahle investície a významné reformy aj v oblasti agropotravinárstva.
2. Prípravu slovenského Plánu obnovy a odolnosti považujeme za netransparentnú a neparticipatívnu. Zástupcovia agropotravinárskeho sektora neboli prizvaní do procesu prípravy a nepodieľali sa na formulácii tohto dôležitého dokumentu.
3. Aj keď je Slovensko výrazne vidieckou krajinou, návrh plánu obnovy žiadnym spôsobom neadresuje vidiek a jeho špecifické problémy – najmä čo sa týka vysokej nezamestnanosti a nízkej príjmovej úrovne.
4. Požadujeme upraviť Komponent 05. Adaptácia na zmenu klímy tak, aby zohľadnil dôležitú úlohu poľnohospodárstva a potravinárstva pri napĺňaní cieľov v oblasti zmeny klímy a biodiverzity.
5. Požadujeme upraviť Komponent 02. Obnova budov a komponent 17. Digitálne Slovensko tak, aby zohľadnili dôležitú úlohu potravinárstva v obnove ekonomiky krajiny SR. Požadujeme doplniť alokáciu zdrojov na priamu podporu firiem potravinárskeho priemyslu, a to formou pôžičiek alebo formou grantov so zameraním na podporu a budovanie odolnosti potravinárskeho priemyslu.

Záver:

1. **Zásadne nesúhlasíme s vylúčením agropotravinárskeho rezortu z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti na základe zdôvodnenia MF SR, že sektor je financovaný zo zdrojov Európskeho poľnohospodárskeho a záručného fondu (EPZF) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ.** Okrem určenia smeru pre strednodobé a dlhodobé verejné reformné a finančné intervencie má Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti zintenzívniť verejné investície a reformy v období po kríze spôsobenej pandémiou Covid-19. Dokument teda deklaruje, ktoré odvetvia sú významné z hľadiska potrebnej obnovy, budovania odolnosti a zachovania produkčného potenciálu krajiny vzhľadom na klimatické zmeny a pandémie. Tu zohráva poľnohospodárstvo a potravinárstvo významnú úlohu nielen vzhľadom na strategickú autonómiu štátu a prorastový potenciál, ale aj ako hlavný sektor riešenia klimatickej a environmentálnej krízy a adaptácie na zmenu klímy – čo je nadsektorová téma a záujem celej spoločnosti.Slovenskí poľnohospodári a potravinári budú postavení pred nové výzvy a zároveň sú opomenutí v pláne obnovy, ktorého zdroje sú primárne na účel zeleného prechodu určené.
2. **Považujeme za neprípustné vylúčenie pozemkových úprav z pôvodného návrhu Plánu obnovy a odolnosti na úkor navýšenia alokácie na pozemkové úpravy v návrhu Intervenčnej stratégie novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky na roky 2023-2027.** Pozemkové úpravy majú výrazne nadrezortný charakter a nemôžu byť financované zo zdrojov primárne určených na rozvoj pôdohospodárstva. Ich realizácia je efektívnym nástrojom na riešenie rozdrobenosti pozemkového vlastníctva, na ochranu prírody a prípravu krajiny na očakávané klimatické zmeny (vodozádržné a protierózne opatrenia), a preto sú vo verejnom a nie rezortnom záujme.

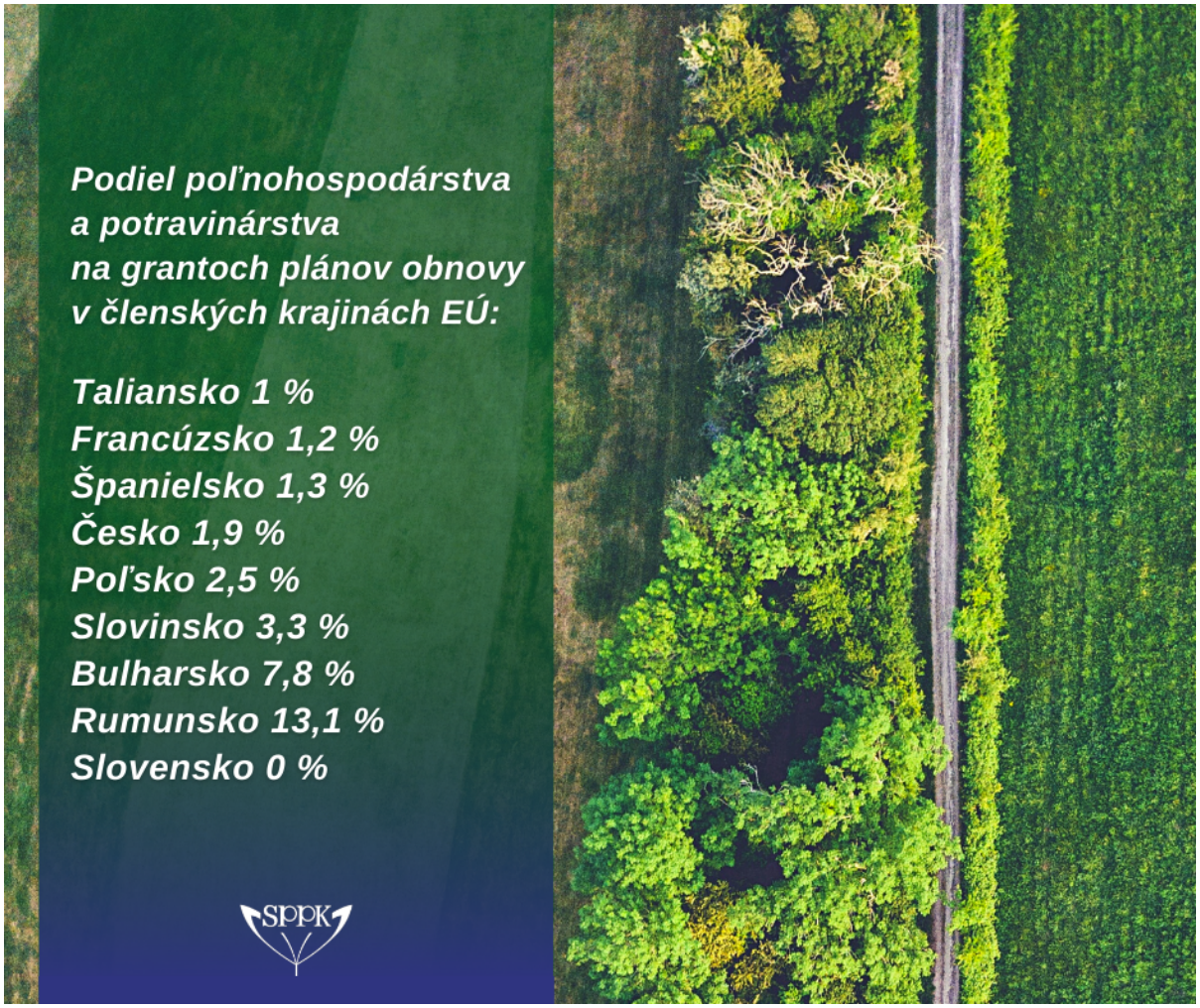
Podiel poľnohospodárstva
a potravinárstva
na grantoch plánov obnovy
v členských krajinách EÚ:
Taliansko 1 %
Francúzsko 1,2 %
Španielsko 1,3 %
Česko 1,9 %
Poľsko 2,5 %
Slovinsko 3,3 %
Bulharsko 7,8 %
Rumunsko 13,1 %
Slovensko 0 %
SPPK